

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 126

26.11.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სს „კავკასიის ქარის კომპანიის“ კასპის ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის, 110კვ ეგხ-ს გაყვანის და 110 კვ ქვესადგურის განთავსების პროექტი;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: სს „კავკასიის ქარის კომპანია“, ქ. თბილისი, კოსტავას პირველი შესახვევი N33;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: კასპისა და მცხეთის მუნიციპალიტეტები;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 03.09.2019;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „დაბლიუიჯი ენვი კონსალტინგი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში სს „კავკასიის ქარის კომპანიის“ მიერ წარმოდგენილია კასპის ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის, 110კვ ეგხ-ს გაყვანისა და 110 კვ ქვესადგურის განთავსების პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციით დგინდება, რომ საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ძირითადად კასპის მუნიციპალიტეტში, კერძოდ კოდისწყაროს, ოკამისა და ალაიანის თემების ტერიტორიაზე და ნაწილობრივ მცხეთის მუნიციპალიტეტში, კერძოდ ქსნის სათემოში. საკვლევი ტერიტორიის ფართობია 4200 ჰა და იგი გადის კვერნაკის ქედზე, დაახლოებით 7 კმ სიგრძეზე. საკვლევი ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: X – 452274,44; Y – 4648406,05; X – 450398,76; Y – 4642485,52; X – 445740,24; Y – 4650126,37; X – 443723,93; Y – 4644145,29.

პროექტის მიხედვით დაგეგმილია კასპის ქარის ელექტროსადგურის მოწყობა, რომლის ჯამური სიმძლავრე იქნება 54 მგვტ, ქარის თითოეული ტურბინის საანგარიშო სიმძლავრე იქნება 4,15 -4,5 მგვტ. იგეგმება 12-13 ტურბინის განთავსება. ტურბინების განთავსებისთვის განიხილება 16 სავარაუდო ადგილი. მათი წინასწარ შერჩეული უბნების კოორდინატები წარმოდგენილია სკოპინგის ანგარიშში.

პროექტის ფარგლებში განხილულია, „Nordex“-ის Delta4000 ტიპის 4.5 მგვტ სიმძლავრის მქონე ტურბინა. ტურბინის როტორის დიამეტრი 149 მ-ია, საანგარიშო სიმძლავრე-4500 კვტ. ტურბინები გათვალისწინებულია 50ჰც და 60ჰც სიხშირეებისათვის. ქარის ტურბინებისათვის გათვალისწინებულია დაახლოებით 3,5 მ სიღრმის და 25 მ დიამეტრის მქონე ფუნდამენტის მოწყობა.

ტურბინების გამომუშავებული სიმძლავრის გადაცემა მოხდება 35 კვ ძაბვის ეგხ-ით. იქიდან გამომდინარე, რომ არსებობს ძაბვის აწევის საჭიროება, ქვესადგურში 35 კვ ძაბვა

ტრანსფორმატორის საშუალებით ამალდება 110 კვ-მდე, რაც გამოიწვევს დანაკარგების შემცირებას.

როგორც სკოპინგის ანგარიშშია აღნიშნული, პროექტით გათვალისწინებულია 30/36 კვ კაბელები, რომლებიც განლაგდება მისასვლელი გზების გასწვრივ მოწყობილ თხრილებში, პირდაპირ გრუნტში. თხრილის ფსკერის სიგანე კაბელთან დამოკიდებულია ხაზების რაოდენობაზე და 0.4-1.3 მ-ს ფარგლებში იქნება.

ქვესადგურში განთავსდება შემდეგი სისტემები და შენობა ნაგებობები: ამომრთველების სისტემა, ერთი 80 მვა ზეთიანი ტრანსფორმატორი, სადენების და გაყვანილობების სისტემები, სათანადო SCADA და ტელეკომუნიკაციის მოწყობილობა; მართვის დაცვისა და აღრიცხვის მოწყობილობა; სათანადო დამხმარე შენობა-ნაგებობები, საჭირო გზები, საძირკვლები და სხვა. ქვესადგურის მიერ დაკავებული ფართობის საერთო რაოდენობა შეადგენს 0.4 ჰა-ს.

პროექტისთვის საჭირო ტურბინებისა და ყველა მისი შემადგენელი ელემენტების შემოტანა საპროექტო ტერიტორიაზე მოხდება ფოთის ნავსადგურიდან S1/E60 გზატკეცილის გამოყენებით, სოფ. ზემო რენემდე, ხოლო შემდგომ ტურბინების განთავსების უბანზე მისასვლელად გათვალისწინებულია არსებული გზების რეაბილიტაცია, გაფართოვება და ახალი გზის გაყვანა, რომლის მეშვეობითაც მოხდება თითოეულ ტურბინა გენერატორთან მისვლა სამონტაჟო სამუშაოებისა და ექსპლუატაციის პერიოდში.

ქარის ტურბინების სამონტაჟო-სამშენებლო სამუშაოები მოიცავს გზების, ძირითადი და დამხმარე ამწეების განთავსებისთვის საყრდენ ფუნდამენტის მოწყობის სამუშაოებს, ტურბინების საძირკველის მოწყობის სამუშაოებს, ტურბინების დამაკავშირებელი მიწისქვეშა კაბელების განთავსებას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით 110 კვ ელექტროგადამცემი ხაზი გაივლის 500 კვ. ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზი „ქართლი 2“-ის გვერდით და მიერთდება ქვესადგურ „ქსანი 500/220/110“-ს. ეგხ-ს სიგრძე იქნება დაახლოებით 26 კმ. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ანძების ზემოქმედების ქვეშ 15-მდე კერძო მიწის ნაკვეთი, 17 ჰა საძოვარი და 2 სახნავ სათესი სავარგული ექცევა. თუმცა აღნიშნულია, რომ ანძების განთავსება უმნიშვნელო ზემოქმედებას იქონიებს საძოვრებზე, ანძების ფართობული განთავსების სპეციფიკიდან გამომდინარე.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაზიანება მოსალოდნელია მისასვლელი გზების მშენებლობის, ქარის ტურბინების, შიდა მიწისქვეშა კაბელების და ელექტროგადამცემი ხაზის ანძების განთავსებისას და ქვესადგურის დანადგარების საძირკვლების მოწყობის, ასევე სხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროცესში. აღნიშნული სამუშაოების შესრულების დროს ასევე არსებობს, ნიადაგის და გრუნტის საწვავით და/ან ზეთით (მანქანა- მოწყობილობებიდან ნაწვეთი; საწვავის/ზეთის ავზიდან დაღვრილი მასალა) და ნარჩენებით დაბინძურების რისკი.

საკვლევი ტერიტორია ტექტონიკური დარაიონების მიხედვით მოქცეულია სამხრეთ კავკასიის მთათაშუეთის აღმოსავლური დაძირვის ზონის ქართლის მოლასური ქვეზონის მუხრან-ტირიფონის ქვეზონაში. გეოლოგიური აგებულების მიხედვით საკვლევი ტერიტორია აგებულია იურული პერიოდიდან მოყოლებული თითქმის ყველა ასაკის ფორმაციებით. უშუალოდ კვერნაკის ქედი წარმოადგენს მონოკლინურ მაღლობს, რომელიც აგებულია ეროზიულ-დენუდაციური პროცესებისადმი უკიდურესად

სენსიტიური უხეშნამსხვრევი კონგლომერატებით, ქვიშაქვებით და თიხოვანი მოლასებით. ქედი ინტენსიურად არის დანაწევრებული მშრალი ხევეებით, მრავალრიცხოვანი ღვარცოფული და გრავიტაციული წარმონაქმნებით.

წყლის ჰაბიტატებზე ზემოქმედება დაკავშირებული იქნება მდინარეთა კალაპოტის, ნაპირების და ჭალის დაზიანებასთან, რაც გამოწვეული იქნება ანძების მოწყობის სამუშაოებით და ტექნიკის მოძრაობით. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, პროექტის განხორციელების ეტაპზე მდინარის გადაკვეთა მოხდება 10 ანძის მოწყობის შემთხვევაში, ისეთ მონაკვეთზე, სადაც სხვა მისასვლელი/მისადგომი არ არსებობს. ეს გაზრდის შეტივანარებული ნაწილაკების რაოდენობას მდინარეში.

პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებული გარემოზე პოტენციური ზემოქმედების ძირითადი ასპექტებია: ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედება, ხმაური, შუქ-ჩრდილის ციმციმი, ზემოქმედება ბუნებრივ ჰაბიტატებზე და ეკოსისტემებზე, ზემოქმედება ფრინველებზე და ღამურებზე, ზემოქმედება საჰაერო ფრენის უსაფრთხოებაზე.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად ქარის ელექტროსადგურების, ქვესადგურისა და ეგზ-ს ნაწილის განთავსება იგეგმება კვერნაკის ქედზე, რომელიც წარმოადგენს ზურმუხტის ქსელის დამტკიცებულ საიტს „კვერნაკი“ (GE000046). კვერნაკის ქედი წარმოადგენს ბიომრავალფეროვნების წარმომადგენლებისთვის განსაკუთრებულ ჰაბიტატს, სადაც გავრცელებულია საქართველოს წითელი ნუსხით, ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირისა და ბერნის კონვენციით დაცული სახეობები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად ბიომრავალფეროვნების წარმომადგენლების სავსე კვლევა განხორციელდა მხოლოდ 1 დღეს, 2017 წლის 11 ნოემბერს, რაც არასაკმარისია და საჭიროებს ფართო კვლევებს და დაკვირვებებს, რათა აღირიცხოს გავრცელებული სახეობები, მათი რაოდენობა და შემდგომ შემუშავდეს მათზე მავნე ზემოქმედებების აცილების ან/და შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა. სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციიდან გამომდინარე არასრულფასოვნადაა შესრულებული კვერნაკის ქედის, როგორც განსაკუთრებული ჰაბიტატის კვლევითი სამუშაოები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის ვებგვერდზე და კასპის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საინფორმაციო დაფებზე და მცხეთის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფებზე განთავსება. აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით 2019 წლის 27 სექტემბერს სამინისტრომ უზრუნველყო სოფ. ზემო რენეს საბავშვო ბაღის და სოფ. ალაიანის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში საჯარო განხილვების ჩატარება. საჯარო განხილვებს ესწრებოდნენ სოფ. ზემო რენესა და სოფ. ალაიანის მოსახლეობა, სს „კავკასიის ქარის კომპანიის“ წარმომადგენლები, შპს „დაბლიუიჯი ენვი კონსალტინგის“ წარმომადგენლები და სოფლების რწმუნებულები. საჯარო განხილვებზე აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით მოსახლეობის მხრიდან პროექტის განხორციელების მიმართ უკმაყოფილება არ გამოთქმულა. დამსწრე საზოგადოების მხრიდან დასმული იყო შეკითხვები, რომლებსაც უპასუხეს სს „კავკასიის ქარის კომპანიისა“ და შპს „დაბლიუიჯი ენვი კონსალტინგის“ წარმომადგენლებმა. მოსახლეობის მხრიდან გამოიკვეთა რამდენიმე პრობლემური საკითხი: ხმაურის ზემოქმედება მოსახლეობაზე, მშენებლობის ეტაპზე მომუშავე ავტოტრანსპორტის მიერ ვიბრაცია და გრუნტის გზაზე მოძრაობით გამოწვეული ამტვერება, სოციალური პრობლემები, მათ შორის: ქარის ელექტროსადგურისა და ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობისას ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმება,

პროექტის განხორციელების შემდგომ მათ მიერ მიღებული სარგებელი, მისასვლელი გზების მოწყობის საკითხები. ერთ-ერთმა მოსახლემ აღნიშნა, რომ კვერნაკის ქედიდან სოფელს მიწოდებოდა მიწისქვეშა სასმელი წყალი და აინტერესებდა რა ზემოქმედება ექნებოდა ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობას მიწისქვეშა წყლებზე, რაზეც კომპანიის წარმომადგენლებმა უპასუხეს, რომ ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობა არ ითვალისწინებდა მიწისქვეშა წყლებზე უხემ ზემოქმედებას. მათ ასევე აღნიშნეს, რომ გზის ეტაპისთვის ჩაატარებენ დამატებით კვლევებს, რათა მშენებლობის ეტაპზე არ მოხდეს რაიმე ზემოქმედება მიწისქვეშა წყლებზე. ხმაურის ზემოქმედებასთან დაკავშირებით, მოსახლეობას განემარტა, რომ ეს საკითხი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მომზადებისას უფრო ფართოდ იქნება შესწავლილი (ჩატარდება ხმაურის მოდელირება) და ობიექტი დააკმაყოფილებს კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს. დასაქმებასთან დაკავშირებით შპს „დაბლიუიჯი ენვი კონსალტინგის“ წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ ქარის ელექტროსადგურზე არ მოხდება ბევრი ადამიანის დასაქმება, დასაქმებულთა შორის უპირატესობა ექნება ადგილობრივ მოსახლეობას (იმ შემთხვევაში თუ საჭირო არ იქნება რომელიმე კონკრეტული სპეციალისტი). რაც შეეხება გზებს, გამოყენებული იქნება უკვე არსებული გზები (მოხდება მათი გარემონტება/გაფართოება), რომელიც სოფელს გვერდს აუვლის, ასევე მოეწყობა ქარის ელექტროსადგურამდე მისასვლელი გზები. მშენებლობის ეტაპზე არსებული გზების დაზიანების შემთხვევაში მოხდება მათი რეკონსტრუქცია. სარგებელთან დაკავშირებით შპს „დაბლიუიჯი ენვი კონსალტინგის“ წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ ადგილობრივ მუნიციპალიტეტში ყოველწლიური ქონების გადასახადის სახით შევა გარკვეული თანხა, რომლიდანაც ადგილობრივი მოსახლეობა მიიღებს გარკვეულ სოციალურ-ეკონომიკურ სარგებელს (მოსახლეობას შესაძლებლობა ექნება ადგილობრივ მუნიციპალიტეტს მოსთხოვოს სხვადასხვა ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია/მოწყობა) რაც შეეხება ქვესადგურს და ეგბ-ს მოსახლეობას განემარტა, რომ ის არ იმოქმედებს უარყოფითად მათზე და მოსახლეობასთან დაშორების გათვალისწინებით ჯანმრთელობაზე ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. ეგბ-ს გაყვანა მოხდება უკვე არსებული 500კვ ეგბ-ს „ქართლი 2“-ის გვერდით და მიუერთდება ქსნის „500/220/110“ ქვესადგურს.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები დააფიქსირა „საბუკომ“ (საზოგადოება ბუნების კონსერვაციისათვის), რომელიც ეხება სკოპინგის ანგარიშის არასრულფასოვნად შესრულებას, არასაკმარის კვლევებს ბიომრავალფეროვნების კუთხით და არსებულ რეალობასთან შეუსაბამობას. „საბუკოს“ შენიშვნის ძირითადი არსი ეხება კვერნაკის ქედს, როგორც ზურმუხტის ქსელის საიტს. საბუკოს წერილში აღნიშნულია, რომ „კვერნაკი“ (GE0000046), წარმოადგენს ფრინველთათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიას. კვერნაკის ქედზე ბინადრობს ფასკუნჯი (*Neophron percnopterus*), რომელიც საქართველოს წითელი ნუსხით დაცული სახეობაა (სტატუსი - მოწყვლადი), ხოლო ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის წითელი ნუსხით მისი სტატუსია - საფრთხეში მყოფი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, გზშ-ს ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ;
4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა;
 - ქარის ელექტროსადგურის შემადგენელი თითოეული ობიექტის, მისასვლელი გზების, ტურბინების, ფუჭი ქანების სანაყაროების, სამშენებლო ბანაკის, ქვესადგურის, ელექტროგადამცემი ხაზისა და ანძების განთავსების Shape ფაილები;
 - ქარის ელექტროსადგურის (ტურბინების), ქვესადგურის, ეგბ-ის, თითოეული ანძის და აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებული ყველა ინფრასტრუქტურული ობიექტის დაშორება უახლოეს მოსახლესთან (დასახლებული პუნქტის მითითებით, ცხრილის სახით) კონკრეტული მანძილების მითითებით;
 - საპროექტო ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ეგბ-ის ძირითადი ტექნიკური მახასიათებლების ცხრილი და პროექტის განმარტებითი ბარათი, ყველა შემადგენელი ნაგებობების აღწერით; მათ შორის ყველა ინფრასტრუქტურული ობიექტის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები (ტურბინების ტექნიკური პარამეტრები);
 - ქარის ტურბინების რაოდენობა, საპასპორტო მონაცემები, უსაფრთხოების სისტემების შესახებ ინფორმაცია;
 - ქვესადგურის დეტალური აღწერა და სქემა შესაბამისი აღნიშვნებით;
 - ქვესადგურის უსაფრთხოების სისტემების აღწერა;
 - ეგბ-ს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები;
 - ქარის ტურბინების დამაკავშირებელი მიწისქვეშა საკაბელო ქსელის დეტალური აღწერა;
 - ეგბ-ს დერეფანის დეტალური აღწერა;
 - ქვესადგურის და ეგბ-ის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები: ტექნოლოგიური ალტერნატივები შესაბამისი დასაბუთებით, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა (როგორც განთავსების ისე ტექნოლოგიის) shape ფაილებით;
 - დაზუსტებული მონაცემები საპროექტო ეგბ-ს შერჩეული ალტერნატივის გასხვისების დერეფანში მოქცეული კერძო მესაკუთრეების შესახებ, ხაზობრივი ნაგებობების შესახებ ინფორმაცია (ტექნიკური გადაწყვეტა);

- დაზუსტებული მონაცემები პროექტის ფარგლებში რამდენი მიწის ნაკვეთი ექცევა უშუალო ზემოქმედების ქვეშ და რამდენი დაექვემდებარება ეკონომიკურ განსახლებას;
- ინფორმაცია პროექტის არეალში არსებული გზების შესახებ და ახალი გზების მოწყობის შესახებ;
- ინფორმაცია გზების მოწყობის ეტაპზე დამატებითი ასათვისებელი ტერიტორიის შესახებ;
- მისასვლელი გზის საფარის პარამეტრები;
- გზების მოწყობის ყველა შესაძლო ალტერნატივის განხილვა;
- ტურბინების სამონტაჟო ანძების და მისი მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- მშენებლობის მეთოდების აღწერა;
- რა თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ეგხ-ს, ასევე მისი შემადგენელი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა;
- მშენებლობისას და ექსპლუატაციისას დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა, მათ შორის ადგილობრივების წილი;
- ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობისას გამოყენებული ტექნიკის სახეობების ჩამონათვალი და რაოდენობა, ერთიანი ცხრილის სახით;
- სამშენებლო ტექნიკის ტრანსპორტირების მარშრუტი და სქემა;
- წარმოქმნილი გამონამუშევარი ქანების მართვის საკითხები. იგეგმება თუ არა მათი გამოყენება როგორც ინერტული მასალა გზების ან ქარის ელექტროსადგურის ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროცესში. თუ იგეგმება, მიახლოებითი გაანგარიშება პროცენტებში და ინფრასტრუქტურის დეტალური მოცემულობა;
- სად იგეგმება მშენებლობაში გამოსაყენებელი ფუჭი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსება. კერძოდ, ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) ადგილმდებარეობის კოორდინატები და სანაყაროების პროექტი;
- ქარის ტურბინების (შემადგენელი ელემენტებით), ქვესადგურისა და ეგხ-ს ანძების ტრანსპორტირების შესახებ ინფორმაცია;

4.2 სამშენებლო ბანაკების განთავსების შესახებ ინფორმაცია:

- სამშენებლო ბანაკების გენ-გეგმა;
- ბანაკების განთავსების კოორდინატები და ფართობი;
- სამშენებლო ბანაკების წყალმომარაგების საკითხები;
- სამშენებლო ბანაკებზე წარმოქმნილი ჩამდინარე საყოფაცხოვრებო და სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- სამშენებლო ბანაკებზე გათვალისწინებულია თუ არა საწვავის შესანახი რეზერვუარის განთავსება (რაოდენობისა და ტევადობის მითითებით);
- სამშენებლო ბანაკებზე წარმოქმნილი ნარჩენების შეგროვებისა და მათი შემდგომი მართვის საკითხები;

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);

- გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- მისასვლელი გზებისა და ქარის ტურბინების, ასევე ეგხ-სა და ქვესადგურის განთავსების უბნების საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების პიკეტური აღწერა (უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერასაც);
- მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები და შედეგები: ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიული კვლევები, გრუნტის ლაბორატორიული კვლევის შედეგები, ასევე საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია, ქვათაცვენა) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობები და აღწერა. გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია.
- ქვესადგურის და ეგხ-ს განთავსების ტერიტორიის გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევები;
- სამშენებლო არეალის გეოდინამიკური პროცესების რუკა პოტენციური მეწყერსაშიში უბნების გამოყოფით;
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;
- საინჟინრო გეოლოგიურ კვლევაზე დაფუძნებული ინფორმაცია გრუნტის წყლების ნიმუშების შესახებ;

4.4 ბიოლოგიური გარემო:

- საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა და ფრინველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და საველე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები. წარმოდგენილ იქნას ფართომასშტაბიანი საველე კვლევის შედეგები;
- ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობის და მახასიათებლების დეტალური კვლევა (ტაქსაცია); ჭრის შედეგად მიყენებული ზემოქმედება ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე; ზემოქმედების თავიდან აცილების გეგმის დეტალური აღწერა; ხოლო აუცილებელი ჭრის შემთხვევაში აისახოს რომელ ინფრასტრუქტურის განთავსების ადგილას იგეგმება დაცული სახეობების ჭრა და რამდენის;
- ინფორმაცია პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (აგრეთვე ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს „წითელი ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე; ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები წარმოდგენილ იქნას ფოტომასალასთან ერთად;
- ორნითოფაუნაზე და ხელფრთიანებზე წარმოდგენილი იყოს „დეტალური კვლევის“ შედეგები, ფოტომასალასთან ერთად, კვლევისთვის განსაზღვრული პერიოდის გათვალისწინებით; პროექტის განხორციელებით გამოწვეული შესაძლო

ზემოქმედების სახეების დეტალური აღწერა, კონკრეტული, ეფექტური შემარბილებელი ღონისძიებებით, როგორც ეგხ-სთან, ასევე, ქარის ტურბინებთან დაკავშირებით;

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს, ბიომრავალფეროვნების ნაწილში, ხელფრთიანებზე ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობით და ექსპლუატაციით გამოწვეული მოსალოდნელი საფრთხეების შესწავლა/შეფასება (მათ შორის ძლიერი ქარის შემთხვევაშიც).
- **საპროექტო ტერიტორია ემთხვევა ფრინველთათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის ტერიტორიას (SPA-6 KVERNAKI) და ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ტერიტორიას (IBA – GE020 Kvernaki Ridge).** აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ქარის ტურბინების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები shape ფაილებთან ერთად (მათ შორის ისეთი ალტერნატივა, რომელიც არ კვეთს აღნიშნულ დაცულ ტერიტორიებს). შერჩეული ალტერნატივები განხილულ იქნას ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების კუთხითაც, ვინაიდან პროექტის განხორციელების შემთხვევაში, ერთ-ერთი ყველაზე სენსიტიური საკითხი ფრინველებზე და ხელფრთიანებზე ზემოქმედებაა;
- წინასწარი ზოოლოგიური კვლევის ანგარიშის ქვეთავში (გვ. 32) მითითებულია, რომ „კასპის (კვერნაკის) ქარის ელექტროსადგურის პროექტის ტერიტორიის ფარგლებში სავსე სამუშაოები განხორციელდა 2017 წლის 11 ნოემბერს“, ასევე ამავე აბზაცში ნათქვამია, რომ „კასპის (კვერნაკის) ქარის ელექტროსადგურისთვის შერჩეული ტერიტორიის ზოოლოგიური კვლევა შესრულდა დღის საათებში, 09:45 საათიდან 19:00 საათამდე დროის ინტერვალში“, ვინაიდან ტერიტორია წარმოადგენს როგორც საქართველოსთვის, ასევე საერთაშორისოდ, ბიომრავალფეროვნებისთვის მნიშვნელოვანად აღიარებულ ტერიტორიას. გზშ ანგარიშის მომზადების ეტაპზე საჭიროა ჩატარდეს შესაბამისი კვლევები სახეობების გამოსავლენად და მათზე ზემოქმედების დასადგენად, განსაკუთრებით ზემოთ აღნიშნული ფრინველთა მნიშვნელოვანი ტერიტორიების გათვალისწინებით. შესაბამისად, საჭიროა ჩატარდეს ფაუნის (მათ შორის ორნითოფაუნის და ხელფრთიანების) კვლევა და განისაზღვროს ფრინველებზე და ხელფრთიანებზე პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების სახეები და კონკრეტული, ეფექტური შემარბილებელი ღონისძიებები, როგორც ეგხ-სთან, ასევე ქარის ტურბინებთან დაკავშირებით.
- საყურადღებოა ასევე ის ფაქტი, რომ არასამთავრობო ორგანიზაცია „საბუკოს“ ინფორმაციით, „საბუკო 2018 წლიდან აკვირდება კვერნაკის ქედზე ფასკუნჯების პოპულაციას და ამ ტერიტორიაზე 4 ბუდე აქვს დაფიქსირებული, 2 უშუალოდ საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს“. აღნიშნული ინფორმაცია, გადამოწმებულ იქნა სამინისტროს მიერ ორნითოლოგის ჩართულობით და დადასტურდა „საბუკოს“ მიერ მოწოდებულ კოორდინატებზე ფასკუნჯის ბუდეების არსებობა, საპროექტო ტერიტორიიდან დაახლოებით 6 კმ-ის დაცილებით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით „ფასკუნჯი კვერნაკის სავსე გასვლების 1%-ზე ნაკლებში აღირიცხა“, რაც შესაძლოა გამოწვეული იყოს არახელსაყრელ პერიოდში ჩატარებული კვლევით (ფასკუნჯს ნოემბრის თვეში უკვე დატოვებული აქვს საქართველოს ტერიტორია, რადგან წარმოადგენს მიგრირებად სახეობას). აღნიშნულიდან გამომდინარე, საჭიროა გაზაფხულზე ჩატარდეს განმეორებითი ორნითოლოგიური კვლევა, რომელიც წარმოდგენილი უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში.

- როგორც კვლევებით არის შეფასებული, ქარის ტურბინები უარყოფით ზეგავლენას ახდენს ფასკუნჯსა და სხვა ლეშიჭამია სახეობებზე. ფასკუნჯებს საკვების მოპოვებისთვის ყოველდღიურად მაქსიმუმ 25 კილომეტრზე შეუძლიათ გადაფრენა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ტურბინებსა და უახლოეს ბუდეს შორის მანძილი 1,7 კმ-ია, ყველაზე შორს მყოფ წყვილებს შორის კი-10 კმ-ია. კვლევების თანახმად, ფასკუნჯის წყვილებსა და ტურბინებს შორის მიზანშეწონილი მანძილი მინიმუმ 15 კმ-ია, რაც ამცირებს ტურბინებთან შეჯახების რისკს. სკოპინგის ანგარიშით გათვალისწინებული, ტურბინების შემოთავაზებული ლოკაცია, ამ კონკრეტულ მოთხოვნას არ აკმაყოფილებს. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ დამატებით, საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს შპს „ამპერაქს ენერჯი ჯორჯიას“ მიერ იგეგმება ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობა, რომელიც ზრდის მოსალოდნელ კუმულაციურ ზემოქმედებას ფასკუნჯზე, რადგან დამორება მათ ბუდეებსა და ტურბინებს შორის, ასევე არ აკმაყოფილებს ზემოაღნიშნულ უსაფრთხოების რეკომენდაციებს. ზემოაღნიშნული ნორმები დაცული და გათვალისწინებული უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში.
- გზშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, როგორც არსებულ, ასევე, ამავე მუნიციპალიტეტში დაგეგმილ ქარის ტურბინების მშენებლობა/ექსპლუატაციასთან დაკავშირებით (შპს „ამპერაქს ენერჯი ჯორჯიას“ ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობა ექსპლუატაცია). საპროექტო ტერიტორია ემთხვევა "ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ" (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილ "ზურმუხტის ქსელის" დამტკიცებულ საიტს (კვერნაკი - GE0000046). აღნიშნულიდან გამომდინარე, საჭიროა, გზშ-ის ანგარიშში აისახოს ზურმუხტის დამტკიცებულ საიტზე ზეგავლენის შეფასება ე.წ. მიზანშეწონილობის შეფასება, სადაც წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია იმ სახეობებსა და ჰაბიტატებზე შესაძლო ზემოქმედების და ამ ზემოქმედების თავიდან აცილების ქმედებების შესახებ, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა მითითებული დამტკიცებული საიტი. ამასთან, საჭიროების შემთხვევაში, კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით წარმოდგენილი უნდა იყოს საკონსერვაციო გეგმა.
- ზემოაღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით შემუშავდეს მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე (განსაკუთრებით ორნითოფაუნაზე, ხელფრთიანებზე) და შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხი.

4.5 საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობის საკითხები:

- საპროექტო ტერიტორიაზე დაგეგმილი საგზაო მარშრუტების დეტალური დაზუსტება.
- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული გზების მოწყობისა და გაუმჯობესების ეტაპზე მოსაწყობი წყალარინების სისტემის აღწერა;
- გზების მოწყობის ყველა შესაძლო ალტერნატივის დეტალური განხილვა.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება;
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე. შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებით;
- ელექტროგადამცემი ხაზის მიერ მდინარის გადაკვეთის ადგილის GPS კოორდინატები და წყლის ჰაბიტატების დაზიანების თავიდან აცილების ღონისძიებები. მონიტორინგის გეგმა;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატის მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება, ზემოქმედების დახასიათება (მათ შორის წითელი ნუსხის), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ვიზუალურ-ლანდშაფტური ცვლილებებით გამოწვეული ზემოქმედება;
- შუქ-ჩრდილების ციმციმით გამოწვეული ზემოქმედება;
- ელჭექის რისკის შეფასება;
- ყინულის ცვენით გამოწვეული ზემოქმედება;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება. შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- დაგეგმილი პროექტის ინფრასტრუქტურის განთავსებისთვის საჭირო ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციასთან დაკავშირებული საკითხები („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით).
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- მშენებლობის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ქარის ელექტროსადგურის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);
- ქარის ელექტროსადგურის შემადგენელი ობიექტების საპროექტო ნახაზები (ზომების მითითებით), კერძოდ: გენ-გეგმა (ექსპლიკაციით); ქვესადგურის (ტრანსფორმატორების, კაბელების და ინვერტორების) გეგმა;

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- ქარის ელექტროსადგურის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
 - ინფორმაცია გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა გამოყენებული ლიტერატურისა და ნორმატიული დოკუმენტების შესახებ;
 - აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_38N (38N) პროექციით);
 - გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;
- „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, 50 ჰა ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. კერძოდ, კასპის სატყეო უბნის იგოეთის, ქსანისა და ახალქალაქის სატყეოებში. ხოლო წარმოდგენილი ხაზოვანი shp ფაილით. 8059 გრძივი მეტრი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. კერძოდ, მცხეთის სატყეო უბნის ჯვრის სატყეოში. ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა უნდა შეთანხმდეს სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან და სამინისტროში წარმოდგენილი უნდა იყოს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი.
- საპროექტო ტერიტორია, წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით კვეთს ციხისძირის ქვიშა-ხრემის საბადოს კონტურს. წარმოდგენილი ტერიტორიის საბადოსთან კვეთის ფართობზე (7282 მ²) ქვიშა-ხრემის მარაგი შეადგენს 21846 მ³-ს; „ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის, პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, 1 მ³ ქვიშა-ხრემის მოპოვებისათვის მოსაკრებელი შეადგენს 0,2 ლარს. „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის 39-ე მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით „სასარგებლო წიაღისეულის საბადოს ფართობების განაშენიანება დასაშვებია, თუ განაშენიანების მსურველი წიაღისეულის მესაკუთრეს კომპენსაციის სახით გადაუხდის სასარგებლო წიაღისეულის იმ სახეობის საფასურს (შესაბამისი წიაღისეულით სარგებლობისათვის „ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი მოსაკრებლის ოდენობით), რომლით სარგებლობასაც იგი ზღუდავს ან აფერხებს დაგეგმილი განაშენიანებით“. ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.
- უცნობი არქეოლოგიური ობიექტების გამოვლენის შემთხვევაში მისი დაზიანება/განადგურების რისკების შემცირების მიზნით გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული უნდა იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები. ეს საკითხი განხილული უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში.

- გზშ-ის ანგარიშში, კლიმატის ნაწილში საჭიროა ცალკეული კლიმატური პარამეტრების, მათ შორის ქარის რეჟიმის, შედარებით სრულყოფილი დახასიათება. ქარის მახასიათებლების აღწერის ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს უფრო დეტალური ინფორმაცია კვლევების მეთოდოლოგიის, კერძოდ, ქარის მოდელირების სისტემის მოდელში შემავალი მონაცემების წყაროების, ასევე, მოდელის ვერიფიკაციის შედეგების თაობაზე. სკოპინგის ანგარიშში მოყვანილი ქარის მახასიათებლების (სურ. 3-3), ასევე, ელ-ჭექის რუკები (სურ. 3-4) სქემატურია და საჭიროებს დაზუსტებას, კოორდინატების, პუნქტების და რელიეფის ფორმების დასახელებების მითითებით.
- გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-8 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, სკოპინგის ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილის შესახებ, GIS (გეოინფორმაციული სისტემები) კოორდინატების მითითებით (shape ფაილებთან ერთად). სკოპინგის განცხადებასთან ერთად წარმოდგენილი shape ფაილები მოიცავს მხოლოდ გადამცემ ხაზსა და კასპის გზას, ტურბინების განთავსების და საკვლევი ტერიტორიის კოორდინატები წარმოდგენილია მხოლოდ სკოპინგის ანგარიშში, ცხრილის სახით. გზშ-ის ანგარიშს აუცილებლად თან უნდა ერთვოდეს ტურბინების, ქვესადგურის, ეგხ-ის, მისასვლელი გზების და აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებული ყველა ობიექტის განთავსების ადგილის shape ფაილები.
- სკოპინგის ანგარიშში (თავი 4.2.3, ატმოსფერული გაფრქვევები და ხმაურის გავრცელება; 71 გვ) აღნიშნულია, რომ დერეფნის გაწმენდის სამუშაოების დროს შესაძლოა გარკვეულ ადგილებში საჭირო გახდეს აფეთქებითი სამუშაოების წარმოება. დაზუსტდეს აფეთქებითი სამუშაოების განხორციელების საჭიროება. აფეთქებითი სამუშაოების განხორციელების შემთხვევაში, შესაბამის თავებში აისახოს აფეთქებით გამოწვეული ზემოქმედება გარემოს თითოეულ კომპონენტზე. იგეგმება თუ არა ასაფეთქებელი ნივთიერებების დასაწყობება ტერიტორიაზე. აღნიშნულ შემთხვევაში შემუშავებას საჭიროებს უსაფრთხოებისა და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების კონკრეტული გეგმა. გზშ-ს ანგარიშში აისახოს ზემოაღნიშნული ინფორმაცია.
- სკოპინგის ანგარიშში, 2.3.1 ქვეთავში (გვ. 14) აღნიშნულია, რომ ტურბინების გამომუშავებული სიმძლავრის გადაცემა ხდება 35 კვ ძაბვით. ასევე 2.3.2 ქვეთავში (გვ. 15) აღნიშნულია, რომ ქარის ტურბინებისა და ქვესადგურის დაკავშირება გათვალისწინებულია 30/36 კვ კაბელებით, რომლებიც ჩაიდება მისასვლელი გზების გასწვრივ მოწყობილ თხრილებში. აღნიშნული საკითხები ურთიერთსაპირისპიროა და საჭიროებს დაზუსტებას. წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იყოს განხილული როგორ მოხდება ტურბინებიდან გამომუშავებული სიმძლავრის გადაცემა ქვესადგურისთვის, ასევე როგორ მოხდება ქვესადგურიდან ელექტროენერჯის გადაცემა უკვე არსებულ ეგხ-ის ქსელში.
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ტურბინებთან ერთად მოხდება 110 კვ ქვესადგურის და ეგხ-ის მშენებლობა, რომელიც მიერთებული იქნება კასპის ქვესადგურ ქ/ს ქსანი 500/220/110-თან, თუმცა სკოპინგის განცხადებაში და სკოპინგის ანგარიშის სატიტულო ფურცელზე ნახსენები არ არის 110 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის და ქვესადგურის მოწყობა-ექსპლუატაციის საკითხი. ასევე სკოპინგის ანგარიშის 2.3.3 (გვ. 16) ქვეთავში აღნიშნულია, რომ დაგეგმილი ეგხ-ის ქსელთან მიერთება მოხდება სახელმწიფო ელექტროგადამცემი ქსელის ოპერატორის სსე-ს მეშვეობით. ზემოაღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას და შესაბამისი ინფორმაციის გზშ-ის ანგარიშში ასახვას.

- წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის მატერიალურ ვერსიაში გვერდები დანომრილი არ არის რაც გზშ-ის ანგარიშის წარმოდგენის შემთხვევაში უნდა იყოს გასწორებული.
- ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით, შესაბამისი გვერდების მითითებით);

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს „კავკასიის ქარის კომპანიის“ მიერ წარმოდგენილ კასპისა და მცხეთის მუნიციპალიტეტებში, კასპის ქარის ელექტროსადგურის, 110კვ ეგხ-სა და ქვესადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ს ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციისა და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.